

Razkol v jugoslovanskem klubu.

Jugoslovanski poslanci v avstrijskem državnem zboru so osnovali enoten klub. Podali so 30. maja v drž. zboru deklaracijo, ki stremi po avtonomiji in enakopravnosti južnih Slovanov v Avstro-Ogrski. S to deklaracijo je bila ustvarjena podlaga za enotno delovanje v državnem zboru. A s to politiko nekateri že spočetku niso bili prav zadovoljni, dasi je utemeljena in dasi je grupacija po narodnostih in obnem uvedba demokracije v splošnem za razvoj narodov in eventualno celotnega državnega kompleksa nujno potrebna. Večno narodno in gospodarsko zatiranje in izkoriščanje je namreč največja ovira napredku povsod.

Iz Jugoslovanskega kluba sta pa v četrtek izstopila skoro nenadno kranjski deželni glavar dr. Ivan Susteršič in učitelj Franc Jaklič. Svoj izstop utemeljujeta s tem, da sta izgubila do raznih klubovih članov in zlasti tudi do načelnika (dr. Korošca) politično in osebno zaupanje. Obenem obljubujeta, da bosta zunaj kluba delovala za deklaracijski program.

Trenutni povod izstopa so bile pravzaprav volitve v delegacije. Kranjska ima pravico do enega zastopnika v delegacijah. Dr. Susteršič, ki je bil prej že delegat, pravi v svoji drugi izjavi na poslance, da je izvršilni odbor S. L. S. na kranjskem dvakrat sklenil, da bo kranjski delegat načelnik izvršilnega odbora (dr. Susteršič). Toda člani državnozbornega kluba so izvolili klubovega predsednika dra. Korošca, čes. da prihaja v delegacijah v prvi vrsti program kluba v poštev, torej spada na to mesto delegat, ki reprezentira sedanjo politiko državnozbornske delegacije.

Razumemo, da je bil deželni glavar kranjski zaradi tega dogodka užaljen. Vemo pa tudi, da je dr. Susteršič politično nekoliko družabnega kova kakor deklaracijski program in da je obstajalo v S. L. S. že dalje časa nasprotstvo med dvema strujama, katerih je bila ena absolutistično-teroristična, druga pa demokratična. Ta notranji boj se vrši že več let in je dobil prvic javni izraz toč ceptivi klerikalnih gospodarskih organizacij v pripadnici Zadrugne zveze in nedavno ustanovljene Zadrugne centrale.

Izstop dra. Susteršiča iz Jugoslovanskega kluba torej očitno ni povzročila le zadeva delegacijskih volitev, marveč važnejši osebni razlogi ali pa načelna vprašanja. Dr. Susteršič ni radikalca, je deželni glavar kranjski. Hóče si z izstopom iz Jugoslovanskega kluba ohraniti svobodno roko, hoče svojo lastno politiko, ki ga povelje tja, kamor želi. Da niso razlogi izstopa iz Jugoslovanskega kluba tisti, ki jih navaja v svoji izstopni izjavi, potrjuje tudi njegovo sporočilo uredniku »Slovenca«, v katerem pravi, da so razlogi za njegov korak nad vse tehtni in narekovani po vitalnem interesu hrvaško-slovenskega ljudstva in S. L. S. Podrobnosti bo obelodanil, ko pride čas za to.

Dr. Susteršič sklicuje sejo izvršilnega odbora kranjske S. L. S., na kateri bodo razpravljali o tem. Gre za zaupnico ali nezaupnico. Če bo dr. Susteršič zmagal, bo to za razvoj domače politike reakcija, če pa podleže, bo seveda Susteršič skušal uresničiti svoje osebne ambicije.

Kakšne posledice bo imel ta politični boj na splošni razvoj zastavljenih vprašanj, še ni gotovo. Socialna demokracija ima svojo pot in bo vztrajala na njej. Dogodki v meščanskih strankah nas tangirajo le toliko, kolikor ogrožajo nujne probleme. O nadaljnjem razvoju te krize bomo razpravljali pozneje, ko se ponudi prilika in bo mogoče presojati tudi posledice preobrata.

K. Kautsky:

Avstrija in Srbija.

Albansko vprašanje je najtežavnejše vseh balkanskih problemov. Za enkrat je nemogoče, napraviti iz Albanije moderno samostojno državo, toda Albanca nasilno vtelesiti kakšni drugi državni tvorbi, bi bila za vse udeležence zelo izgub polna in poniževalna operacija. Če bi ne bilo mogoče najti nobenega pota, da se omogoči Srbom dohod k Adriji skozi albansko zemlje s pogojem, da se ohrani albansko posebnost in svoboda, tedaj ostane še ta izhod, da se zljeta Srbija in Črna gora, ki ima morsko pristanišče Bar, v skupnost. Obe državi mejita druga ob drugo od balkanske vojne iz leta 1912, v obeh prebivajo Srbi. Njihova združitev bi pomenjala velik napredek in gotovo bi jo veselo pozdravljalo prebivalstvo obeh držav. Zgradba Donavsko-Adrijske železnice, projektirana že leta 1908, bi ne imela nobenih ovir več. Srbija bi dobila svobodo svojega gospodarskega razvoja in najbolj mičen, ter od vsakega kmeta globoko občuteni nagon nasprotstva proti Avstriji, bi bil spravljen s pota. Srbija bi potem lahko živela v prijateljskem razmerju z Avstrijo in Bolgarijo, kar bi zagotovilo trajen mir.

Toda nasprotstvo med Avstrijo in Srbijo ni le nasprotstvo med dvema državama, tem-

več je tudi nasprotstvo med vladnim sistemom in narodom, ki prebiva v obeh državah. Avstrijsko srbsko nasprotstvo ne izgine, dokler ostane v Avstriji neodrešena Srbija. Najradikalnejša rešitev tega nasprotstva, ustanovitve srbske narodne države, ki ujedini ves narod v neodvisni državi ali kot del avstrijske zvezne države, je pod sedanjimi razmerami mudi skoraj nedosegljiva, ali pa se je doseže leliko le z žrtvami, ki niso v nobenem razmerju z mogočimi dobičkom.

Nasprotstvo bi se pa precej omililo in bi morda končno tudi popolnoma izgnilo, ne da bi bilo treba najmanj izpreminjati avstrijsko-srbsko mejo, če bi dobili Jugoslovapi v Avstriji najmanj enako svobodo, kakršno uživajo v Srbiji. Demokracije v srbski državi bi ne vezala potem nobena dolžnost solidarnosti več, da bi bila primorana pomagati svojim bratom onostran deželnih mej in če bi ti ne imeli nobenega vzroka več, da zavidajo svoje gospletnjake v narodni državi in političnih in gospodarskih ozirih; če bi prenehala razcepjenost Jugoslovani v Avstriji na štiri skupine, ki pripadajo štirim različnim državnopravnim tvorbam, prav tako kakor če prenehajo izjemne razmere na Hrvaškem in v Bosni in če dobe demokratično ustavo in upravo. Tedaj bi prenehala srbska iredenta in Avstriji prav tako, kakor tudi v Svici ni ne francoske, ne nemške iredente.

16. Balkanska republika.

Toda s tem bi ne bili odpravljani še vsi elementi nemira na Balkanu. Nekaj bi še ostalo, male države. Namesto nekdanjega ozemlja evropske Turčije so stopile Rumunija, ki je imela pred vojno 5,900.000 prebivalcev, Bolgarija s 4,700.000 prebivalci, Grška s 4,800.000 in Srbija s 4,600.000. Potem še Črna gora s pol milijona prebivalci, Albanija s približno 800.000 in evropska Turčija z 1,800.000 prebivalci. Vidimo torej silno razcepjenost ozemlja na vrsto malih držav, v katerih nima nobena premoči nad drugo, ki niso druga od druge ločene z izrazitimi naravnimi mejami kakor n. pr. skandinavske države, narodi na Balkanu se šele porajajo in dostikrat ne kažejo določene jezikovne omejitve. Zato so med temi državami vedni konflikti in trajna stremjenja po izpremembi mej.

Kolikor manjka poedini mali državi na lastni moči, toliko jo stremi doseči z »naslombo« na močnejšega, pri tem pa postane seveda njegovo orodje. Pod enakimi okoliščinami je bila maladržavnost Nemčije in Italije do leta 1870. predmet trajnega, tujega vmešavanja od strani Francije, Rusije, Avstrije, a s tem obenem predmet, da so zrastle lahko iz njegovega lokalnega konflikta svetovni konflikti. Enako velja za Balkan.

Ruska revolucija, ki je postavila na carjevo mesto demokratično republiko, je vzela tem razmeram mnogo nevarnosti za svetovni mir, a popolnoma se odpravilo lahko po poti, ki jo je bil začrtal Karl Marx že leta 1853.: Nadoemstitev evropske Turčije z ustanovitvijo grške države ali s federalno republiko slovenskih držav. (Zrni spisi Marxovi in Engelsovi 1852. do 1862., I. str. 197.)

Ta program je sprejela in razširila prva socialno demokratična balkanska konferenca v januarju 1910, na kateri so bili zastopniki iz Srbije, Bolgarije (ozki), Rumunije, Turčije, Črne gore, Bosne, Hrvaške in Kranjske in ki so jo pozdravili tudi grški socialisti s pritrjevalnim brzojavom. Konferenca ni zahtevala le združitve slovenskih držav, temveč sploh balkanskih držav v federativno republiko. Taka državna tvorba bi bila suvereno sredstvo, da odpravi za vedno balkansko vprašanje, to se pravi vmešavanje evropskih velesil v zadeve balkanskih narodov. (Konec prih.)

Clemenceau.

Predsednik francoske republike Poincaré je svojemu nekdanjemu največjemu nasprotniku gospodu Clemenceau-u poveril sestavo nove vlade. To je dogodek, ki z ozirom na politično osebnost Clemenceaujevo močno podčrtava voljo Francije za nadaljevanje vojne in ko pomenja največji in zadnji »triumf« Francije v vojni politiki. Stojnjanje v znamenju vojne volje po Clemenceau-u ni več mogoče. Ribot-Barthou-Clemenceau — tako se je v teku nekaj mesecev izvršilo stopnjevanje vojnih ministrstvalnih osebnosti, dočim dalje v ozadju priprostega ljudstva kaže barometer stanje, ki se nagiba k naglemu koncu krivave vojne. Clemenceau ima očitno nalogo, da še enkrat razvnamte strasti, za vsako ceno, celo za ceno »svete sloge«, kajti Clemenceau je bojni klicar na zunaj in na znotraj.

Še do nedavna se je zdelo, da je Clemenceaujev kabinet nemogoče že zaradi tega, ker je obstajalo med Poincaréjem in takomenovanim »tigróm« strastno sovraštvo. Nikdar poprej pri volitvi predsednika francoske republike ni bilo tako srdite borbe, kakor pri volitvi Poincaréjevi leta 1913. Republikanski kongres se je bil dan poprej odločil za Pansa, ne morebiti zaradi tega, ker bi kandidat za stranke nekaj pomenjal, ampak zaradi tega, ker se je ho-

telo zapreti pot častihlepniemu Poincaréju. Kljub temu je Poincaré vztrajal na svoji kandidaturi ter je odposlanstvu republikancev, ki je prišlo k njemu, naj se odpove kandidaturi, odgovoril samozavestno: ne! Med onimi odposlanci je bil tudi Clemenceau. Omenili smo ta dogodek samo zategadelj, da pokažemo, da se je pri Poincaréju morala glede Clemenceauja izvršiti velika izprememba. Morebiti je stališče Poincaréjevo postalo neugodnejše, morebiti se je predsednik republike naveličal dnevene polemike v Clemenceaujevem listu, ki je neprestano strastno napadal politiko vlade ter našel pri tem pritrjevanje malega meščanstva.

Ze Briand je poskušal ukrotiti »tigrá« z ministrskim predsedstvom, ali vsled nasprotovanja Poincaréjevega se je to vselej izjalovilo. Clemenceau je ostal »tiger«. Morebiti je to svojstvo Clemenceaujevo z ozirom na omajano stališče Poincaréjevo bilo merodajno za zblizanje in spravo z mnogoletim nasprotnikom, ki je v vojnem času pridobil vedno več veljave. Kajti Clemenceaujeva vlada pomeni odločitev in boj tudi na znotraj.

Socialistična stranka se je že prej izrekla proti Clemenceauju. In vendar je prišel na krnilo. A mnogo simpatij Clemenceau ne bo našel pri zbornični levici. Morebiti pa se zgodi čudež, da se »tiger« prelevi v krotkega psa na dvorišču.

Politični pregled.

— Nemčija in Jugoslovani. »Mitteleuropäische Korrespondenz« razširja članek »K jugoslovanskemu vprašanju«, kjer pravi, da niso Slovenci spadali nikdar h kakim samostojni jugoslovanski državi, temveč da so že dlje kakor eno tisočletje v zvezi z nemškimi alpskimi deželami, da je slovenski jezik sicer podoben hrvaškemu, a da je sam v sebi razcepljen na več različnih narečij in da je zato enotnost jugoslovanskega naroda precej čudna. Tudi ni res, da bi stalo za jugoslovansko deklaracijo vse prebivalstvo jugoslovanskih dežel. Dalje pravi ta »informativni« članek: Državnopravni zahtev avstrijskih Jugoslovani, ki jih zastopajo v prvi vrsti slovenski klerikalci z ljubljanskim škofom dnjem. Jegličem na čelu, ne morejo priznati pod nobenimi okoliščinami avstrijskega država in avstrijski Nemci. Iz gospodarskih in narodnih ozirov ne morejo privoliti avstrijski Nemci, da bi se tudi le deloma uresničili slovenski ideal. Toda z nemškega stališča je pa mogoče, da se izpolnijo želje Hrvatov in Srbov po združitvi Bosne s Hrvaško pod gotovimi pogoji. Ta način rešitve jugoslovanskega vprašanja je odvilen v prvi vrsti od sodelovanja Ogrske, katere državniški so uvedli v zadnjih letih prav spretno skupno delovanje s srbsko-hrvaškimi politikami na Hrvaškem.

— Vpliv ruske revolucije na Japonsko. Položaj na Ruskem povzroča na Japonskem največje skrbi. Japonski ministrski svet se je sestel zato v petek jutraj na sejo. Pričakujejo se važne odredbe. — Vsled dogodkov v Rusiji razmišljajo na Japonskem zopet vprašanje, da se odpošlje ekspedicijska armada v Evropo. Splošno miso za tak korak. Vojni minister je izjavil v nekem razgovoru, da je tak načrt neizvedljiv, ker bi zahteval kontigent dvajsetih divizij 2 milijona ton ladijskega prostora.

— Iz italijanskega senata. Na petkovi seji italijanskega senata je govoril ministrski predsednik Orlando, ki je pred vsem izjavil, da je vojni položaj zelo resen. Najboljše čete avstro-ogrške in nemške aramide stoji ob italijanski fronti. Vsled nekaterih nesrečnih dogodkov se je morala italijanska armada umakniti, da reši glavni del svojih čet. Italijanska armada bo služala stok neštevilnih beguncev ter se hrabro postavila v bran prodirajočemu sovražniku. Vlada je prevzela skrb za begunce. Luzzatti je imenovan vrhovni komisarjem za preskrbo beguncev. Po kratki debati je sprejel senat dnevni red, ki izreka neomajno zaupanje armadi in zaveznikom ter izraža upanje, da bo vlada premagala trenutne težave ter olajšala usodo patriotičnega prebivalstva zasedenega ozemlja.

— Nova francoska vlada. Kakor poroča »Agence Havas«, je nova francoska vlada tako le sestavljena: Predsedstvo in vojska Clemenceau, Justica: Nail, vnaje zadeve: Pichon, notranje zadeve: Pams, finance: Klotz, marina: George Leygues, trgovina: Clementel, javna dela: Claveille, oboroževanje: Loncheur, naučne zadeve: Laffere, kolonije: Henri Simon, prehrana in poljedelstvo: Victor Boret, blokada in zasedena ozemlja: Jonnart. — Jeannet je imenovan za državnega podtajnika pri ministrskem predsedstvu, Albert Fèvre za državnega podtajnika za notranje zadeve in Villeprain za državnega podtajnika za prehrano.

Dnevne beležke.

— Železničarski shod v Ljubljani. V ponedeljek 26. t. m. bo pri »Novem svetu« na Marje Terezije cesti železničarski shod z naslednjim dnevnim redom: 1. Društveni občni zbor na Dunaju, 2. Aprovizijske razmere na železnici. Zaradi pomembnosti obnega zbora in

aprovizijskih zadev v sedanjem kritičnem času, vabimo vs etovarše, da se shda udeležo res v polnem številu.

— Ljubljanski garnizijski šef zdravnik, generalštabin zdravnik dr. Edmund Geduldiger, ki je bil skoraj od začetka vojne v Ljubljani, je zapustil te dni naše mesto in odšel bližje benečanske fronte.

— Zvišan osebnege tarifa na državnih železnicah. Kroespondenčni urad poroča: Z ozirom na posebne razmere vsled vojnih dogodkov, se zviša od 1. decembra 1917 naprej v osebnem prometu državnih železnic sedaj obstoječi tarif za 50 procentov. Ta doklada pa ne zadene delavskih tedenskih in delavskih kart za povratek ter mesečnih kart za šolarje. Vkljub temu pa bo vožnja na avstrijskih državnih železnicah deloma še vedno cenejša kakor na ogrskih državnih železnicah in na železnicah v Nemčiji. Celotne prožne karte za leto 1917 se smejo brez doplačila rabiti do poteka njih veljavnosti.

— Umetniška razstava. Prošli teden je bila razstava nekoliko preurejena. Odstranjenih je bilo nekaj prodanih del, na novo razstavljenih pa 28 slik sledečih umetnikov: J. Franke, M. Gaspari, F. Klemenčič, E. Podkrajšek, H. Podrekar, M. Sternen, A. Zupanec, P. Zmitek. Razstava ostane le še malo časa odprta, na kar se opozarja cenjeno občinstvo.

— Darovi za Krekov spomenik (III. izkaz od 9. do 15. novembra 1917). Prejšnja dva izkaza izkazujeta K 10.437:40, tretji izkaz 3068 kron, vsota dosedaj nabranih darov znaša torej K 13.495:40. — Odbor za Krekov spomenik.

— Od Nabrežine do Vidma. Zanimive podatke o stanju pokrajini, kjer so se morali Italijani umakniti našim zmagovalcem, prinaša »Oesterreichische - ungarische Kriegskorrespondenz«, ki piše: V Nabrežini podaje prvi vtisk italijanskega opustoševanja kolodvor. Večkrat je bil polno zadet. Most čez Timav pri Devinskem Sv. Ivanu je zletel svoj čas v zrak. Zato je treba potovati preko Krasa. Nabrežina sama je razmeroma manj trpela. Večja škoda je zadela vas Sesljan, znano morsko kopališče. O Jamljah ni nobenega sledu več. Samo razvaline, rupe, jame, katere so napravile granate, in razbiti jarki. Desno na višini je bilo Selto, o katerem tudi ni več nobenega sledu. V Tržiču ni skoro nobena hiša nepoškodovana. Največjih je razbitih ali pa so pogorele. Most čez Kanai je bil razstreljen, krasen dvoredov popolnoma uničen. Cestni jarki proti Gradišču so polni orožja in raznih oprem. Italijani so si bili tukaj vse prav po domače uredili in zgradili obilo barak in zavetišč. Kraj »Sredi polja« na vzhodu Dberdobske planote v bližini Grizega brda je popolnoma porušen. Del Gradišča, kjer so lepe vile, je precej dobro ohranjen. Mesto samo pa je razbito. V Tržiču štiri navzgor takozvana »Rocca«. V Gradišču pa se dviga nad razvalinami samo še gradiški grad. Beneški Slovenci so zapustili svoje kraje in bežali za italijansko vojsko. Poročila iz vojaških krogov pravijo, da je ostalo tam le nekaj revnih stark. Tudi Cedad in Videm sta popolnoma prazna. Iz vsega tega je razvidno, da so Italijani pravočasno poskrbeli za evakuacijo.

— Celjska »Deutsche Wacht« denuncira v svoji 76. številki »Slovensko Matico«. Nativliva jo »politično« društvo ter navaja, da je bila nje knjiga »Gospodin Franjo«, ki jo je spisal pokojni Franc Maselj (Podlimbarski) zaplenjena. Smešno bi bilo vsakršno prerekanje z duhovitim lističem, samo naglašati moramo, da je »Slov. Matica« izrečno kulturno društvo. Če je bila Masljeva knjiga zaplenjena, so bile temu vzrok razmere. Listič se jezi, ker je minister Zolger temu življenjenu kulturnemu zavodu med prvimi daroval 100 K. Naše mnenje je, da bi tako bojevanje proti kulturnim zavodom avstrijskih narodov pri nas moralo prenehati, ker je podlo.

— Špirita ne bo. Produkcija špirita se je letos znatno zmanjšala. Izdelalo se ga je približno 300.000 hektolitrov proti 1,700.000 hektolitrov normalne produkcije. Ker se krompir sme rabiti za izdelovanje špirita le tedaj, če n več vžiton, bo letošnja produkcija špirita zadostovala le za armadne potrebe in bo preostal le majhen kontingent za kuho in razsvetljevo. Od prihodnjega meseca naprej se špirit za pijačo in za izdelovanje ruma in likerjev ne bo več oddajal.

Vojna.

Dunaj 17. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša: V gorovju južnozpadno od Feltré se boji v snegu in mrazu srdito nadaljujejo. Naši polki so, zlomivši žilavi sovražni odpor, z naskokom osvojili Monte Prassolan in Monte Peurne, pri čemer smo ujeli enega italijanskega polkovnega poveljnika, 50 častnikov in 750 mož. Ob spodnjem teku reke Piave smo morali na zapadnem bregu stoječe izvidne oddelke pred veliko premočjo vzeti nazaj. Ob izlivu reke je položaj nespremenjen. — Na vzhodnem bojišču in v Albaniji nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin 17. novembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Neumorne v napadanju so avstro-ogrski čete vkljub mrazu in snegu med Breno in Piavo po ljutem boju osvojile Monte Prassolan in Monte Peurne ter vjele polkovnega

poveljnika, 50 častnikov in 750 mož. Na zapadnem bregu spodnje Piave izvidni spopadi. — Na Flandrskem je pri Diximunde ter ob cestah, ki vodijo od Yperna do Staadona in Roulersa artiljerijsko delovanje postalo živahno. Naši naskakovalni oddelki so iz francoskih črt južno od jezera Blankart privedli enega častnika in 63 mož. Na južni fronti v St. Quentinu je tudi včeraj trajal močan topovski ogenj. Pri uspešnih spopadih v ozemlju Ailette in na vzhodnem bregu Moze je ostalo nekoliko Francozov v naših rokah. — Na ruski fronti nobenih posebnih dogodkov. Tudi na macedonski fronti je položaj nespremenjen. — Pl. Ludendorff.

Dunaj, 18. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglasa: V ozemlju severovzhodno od Asiago je poizkušal sovražnik z močnimi protinapadi, da osvoji višinske postojanke, ki smo mu jih vzeli zadnje dni. Naše hrabre čete so obdržale v ljutem boju moža proti možu svoje črte, pridobljene v trdem boju. Med Brento in Piavo so vzeli zavezniški več višinskih postojank. Ob dolnji Pivavi topovski boj z menjajočo se silo. Delovanje letalcev je bilo včeraj izredno živahno. Častniški namestnik Arrighi je sestrelil 18. sovražno letalo. — Na drugih frontah nič posebnega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 18. novembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: V Flandriji je bil artiljerijski boj v zmernih mejah. V Arioaju in severno od St. Quentina smo ujeli pri uspešnih poizvedovalnih bojih nad 40 Angležev in dobili več strojnih pušk. Proti južni fronti od St. Quentina se je vsipal dva dni sovražni topovski ogenj. Sledil mu je francoski napad. Sovražnika smo zavrnili v bližinskem boju in smo dobili ujetnike. — Vzhodno bojišče: Nič posebnega. — Macedonska fronta: Severno od Dojranškega jezera so zavrnile bolgarske poljske straže napad angleškega bataljona. — Italijanska fronta: Severovzhodno od Asiago so izkrmale včeraj močne italijanske čete v brezuspešnih napadih proti višinam, katere smo jim vzeli. Med Brento in Piavo so prepredile naše čete sovražnika iz nekaterih pozicij. Ob dolnji Pivavi postaja od časa do časa topovski ogenj močnejši. — Ludendorff.

Dunaj, 17. novembra. (Kor. urad.) Včeraj dopoldne in popoldne so naše mornariške enote na levem krilu prodirajočih armad ob izlivu Piave z vidnim uspehom napadle sovražne baterijske pozicije pri Cortellazu s težkimi in srednjimi topovi. Baterije so odgovarjale z živahnim ognjem na naše ladje, škode pa niso napravile niti povzročile izgub. Od Benetk sem so pripule sovražne enote, pa so se takoj zopet oddaljile.

Aprovizacija.

S seje mestnega aprovizačnega odseka. Pretekli teden je predsednik aprovizačnega odseka dr. Triller intervenciral o raznih zadevah splošne prehrane na Dunaju in sicer v ministristvu za javna dela, v ministristvu za ljudsko prehrano in v centrali žitno prometnega zavoda. V aprovizačnem odseku poroča predsednik o uspehu svojih intervencij in je iz poročila povzeli: Ministra za javna dela je predsednik opozoril na strašno kalamiteto, ki preti Ljubljani glede preskrbe s premogom. Vlada ne more dati nobenih zagotovil, da bi se dovoz premoga izboljšal. Iz premogokopov je absolutno nemogoče, da bi se dobilo kaj več premoga. Če se je tudi število delavstva zvečalo, produkcija z vsakim dnem pada. Mestni občini ljubljanski je bil sicer obljubljen ugoden kontingent, vendar si nihče ne sme napravljati iluzij, ker toliko premoga čisto gotovo ne bo. Glede krompirja se je ministru za ljudsko prehrano povedalo, da je rekvizicija na Kranjskem popolnoma odpovedala in mesto danes ni niti najmanj preskrbljeno s tem važnim živilom, akoravno je zima pred durmi. Minister Höfer je zagotavljal, da je nedvomno na Kranjskem še toliko krompirja, da bo Ljubljana lahko preskrbljena in obljubil, da se bo za naprej rekvizicijo najstrožje izvajalo in preskrbelo Ljubljani vsaj 300 vagonov, tako da bo odpadlo na posamezno osebo najmanj 60 kg krompirja. Moke primanjkuje in bati se je resnega pomanjkanja. Mislilo se je, da je letošnji pridelek, mnogo večji, kakor je v resnici. Pšenične moke bo premalo in pričakovati je z vsakim dnem, da pride zopet žalostna doba koruze. Predsednik aprovizačnega odseka je prosil, da se nakaže posebej vsaj nekaj bele moke, katero bi se razdeljevalo otrokom, bolnikom in starčkom. Tudi takega nakazila ni bilo mogoče doseči, ker tudi druga mesta ne bodo dobila v to svrhu moke. Končno se niti malo ni nadejati, da bi mestna aprovizacija lahko dobila iz Dunaja še drugih živil po ugodnih cenah. Aprovizacija bo navezana izključno le sama na se in si bo morala preskrbeti potrebne stvari, kakor si jih bo vedela in znala. Na močne karte se prihodnji krušni teden razdeli po 1 kg pšenične moke. S to razdelitvijo bo popolnoma izčrpana zaloga moke za kuhno pri mestni aprovizaciji. Nova razdelitev moke za kuhno bo mogoča šele potem, če pridejo zopetne pošiljatve. Moke za peko kruha ima mestna aprovizacija na razpolago tako za peko, kot za svojo pekarno le za 4 dni. Aprovizacija dobiva moko le za sproti in je vodstvo vedno v neprijetnem položaju, da mu lahko čez noč moke zmanjka. Aprovizacija se zelo trudi, da bi mogla dobiti moko vsaj za 14 dni naprej, da ne bi bila Ljubljana v večni nevarnosti, da bi vsled eventualnih transportnih težkoč prihodnji dan ne imela kruha. Odsek sklence, da se prične prihodnji teden znova z razdeljevanjem krompirja in odpade na vsako osebo po 5 kg. S to množino mora biti prebivalstvo po uradno določeni kvoti preskrbljeno do 20. decembra. Gotovo je, da nihče v Ljubljani ne more shajati le s krompirjem, ki ga prejme pri mestni aprovizaciji. Toda kaj se hoče, če krompirja ni, ga pa pač ni. Aprovizacija je storila vse, da bi bila Ljubljana v polni meri

preskrbljena s krompirjem. Svežega zelja je nakupila do sedaj mestna aprovizacija 30 vagonov. Od te množine se je zelja 10 vagonov že razprodalo na drobno, dočim se je drugih 20 vagonov dalo kisati. Kislo zelje bo aprovizacija pričela prodajati, ko bo enkrat zmanjkalo repe. Sedaj si lahko prebivalstvo pomaga deloma s svežim zeljem, katerega je že prejelo, deloma pa s kisljo repo, s katero se je za enkrat vsakdo lahko preskrbel. Zelja ima v resnici aprovizacija še vedno premalo na zalogi in bo treba obstoječe zaloge še vsekakor dopolniti, da bo mesto preskrbljeno. Kostanja je do danes na drobno prodala aprovizacija čez 2½ vagona. Povpraševanje po kostanju je še veliko. Posebnih množin kostanja ne bo mogoče več prejeti, ker smo s sezijo pri koncu. Raznega sadja je razdelila aprovizacija med prebivalstvo več kot 16 vagonov. Povpraševanje po sadju je še danes zelo živahno. Aprovizacija se je nameravala s sadjem kar najbolj založiti. To je pa bilo nemogoče, ker je bilo kljub največjim prizadevanjem nemogoče dobiti za shranitev sadja primerne prostore. Danes je po deželi že skoraj pokupljeno vse sadje, kar ga je na razpolago, se pa zahteva mnogo višje cene, kot so pa uradno določene za sadje. Špeha je pridobila mestna aprovizacija toliko, da ga bo morda že koncem prihodnjega tedna pričela z novim turnusom razdeljevati po 1 kg na osebo. Prav lahko se reče, da je letos za 50% slabša produkcija špeha. Vsled pomanjkanja krme so prašiči v splošnem zelo slabo rejeni in nimajo skoraj nič špeha. Le dejstvu, da ima letos v Ljubljani vse prevzemanje in razdeljevanje izključno le aprovizacija v svojih rokah, se je zahvaliti . . . da ne gre prav nič pridobljenega špeha v izgubo in izven mesta, ter dobi prebivalstvo vse, kar je mestu namenjena. Če bi ostal v veljavi lanski način prodaje špeha, bi ga gotovo do danes v splošnem ne dobilo prebivalstvo prav nič. Založeni bi bili le nekateri, dočim bi se velike množine špeha izvozilo iz mesta s spekulativnimi nameni. Prašičjega mesa ima danes aprovizacija nasoljenega, oziroma deloma že prekajenega, približno 3 vagona. Meso se bo še nadalje prekajevalo, le če bo dovolj prašičev na razpolago. Aprovizacija si hoče zagotoviti večjo zalogo prašičjega mesa za one čase, ko bo v Ljubljani nastal splošno pomanjkanje mesa. Takrat nam ne bo treba kupovati slabo in drago prekajeno meso izven Kranjske, ampak bomo imeli doma na razpolago za primerne cene dobro blago. S prekajevanjem svinjskega mesa bo kolikor toliko pomagano pomanjkanju masti. Sveže repe je do danes aprovizacija razdelila prebivalstvu do 30 vagonov. S tem je za nekaj časa precej pokrita potrebščina ljubljanskega mesta. Vsakdo naj bi si pa sedaj nakupil večje množine repe za pozneje. Priporočati je, da se družine založe z repo, posebno ker krompirja ne bo. Petroleja navzlic ponovnim intervencijam mestna občina še do danes ni mogla toliko prejeti, da bi se vsaj deloma zadostilo velikemu pomanjkanju.

Prodajalci sladkorja v III., VII., VIII. in IX. okraju se vabijo da se zglasé v sladkorni centrali pri gosp. ravnatelju Lillegu, kjer dobé nakazilo za sladkor.

Prodaja kavine mešanice. S prodajo kavine mešanice se sme pričeti takoj, kakor hitro dobi trgovec sladkor. Prodajati se sme le po onem redu, ki je bil že objavljen v listih. Za pravilno oddajo kavine mešanice so trgovci osebno odgovorni.

Meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1400. Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 1400 prejmejo meso v ponedeljek, dne 19. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni.

Sveža repa na rumene C izkaznice št. 1921 do 2160. Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1921 do 2160 prejmejo svežo repo v ponedeljek, dne 19. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: Od 2. do 3. št. 1921 do 2000, od 3. do 4. št. 2001 do 2080, od 4. do 5. št. 2081 do 2160. Vsaka oseba dobi 10 kg. Kilogram stane 10 vin. Pripravite vreče.

Zadnje vesti. Zmede na Ruskem.

Finska republika.

Stockholm, 17. novembra. Politiken poroča iz Haparande: Pričakuje se, da se izkljče Finska za republiko. Stavka je splošna. Vsa industrija, vse železnice in brzojavni promet počivajo.

Boj še ni odločen.

Rotterdam, 17. novembra. Daily News poročajo iz Petrograda, da vlada v Moskvi popolna anarhija.

Stockholm, 17. novembra. Švedska brzojavna agentura je izvedela od nekega iz Petrograda došlega trgovca, da so morali boljševiki v Petrogradu kapitulirati. Kozaki so zopet zasedli Kijev in Harkov. Provizorični ukrajinski parlament je anuliran. Miljukov, Gučkov in Rodzjanokso v Moskvi.

Stockholm, 17. novembra. Glasom poročil tukajšnjih zastopnikov ruskih strank je položaj na Ruskem še vedno nejasen. Boljševiki razpolagajo z garnizijo v Revalu, mornariškimi in flinškimi četami, katerih polovica je bila odposlana v Petrograd. Zdi se, da Kornilov sploh ni stopil v akcijo, dočim operira Kaledin samostojno in zasleduje lastno politiko, ki je naperjena tako proti Kerjenskemu kakor tudi proti boljševikom. Kerjenski ni več gospodar položaja, ker so med generali, ki ga podpirajo, znani pristaji protirevolucije in carizma. Pričakovati je težkih in dolgotrajnih bojev v raznih delih dežele.

Stockholm, 17. novembra. Švedski brzojavni urad poroča iz Haparande: Glasom petrograjskih poročil je bil Kerenski vsled dejstva, da je poseglo v boj 30.000 Letov premagan. Sedaj je ubežal in se hoče združiti s Kaledinom. V provinci je položaj negotov. Skoro v vseh večjih mestih se vrše krvavi nemiri.

Amsterdam, 17. novembra. „Daily Chronicle“ poroča iz Haparande, da so poslali boljševiki močne čete iz Finske v Petrograd.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrovani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrovani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarana, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3'80 pol leta K 7'50 in celo leto 15.— K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ za-stonj in poštne prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“ Ljubljana, Franciškanska ulica 101.

F. BATJEL

Prej v Gorici. Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa. Še s staro pnevmatiko.

živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Delavske zadruge za Trst, Istrijo in Furlanijo,

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

XIV. poslovno leto. Od 1. julija 1917 do 30. junija 1918.

Mesečni izkaz:

Poslovno leto	1917—1918	1916—1917	Napredek
Julij	790.627'05	617.700'78	172.926'27
Avgust	1.008.000'20	673.839'36	334.160'84
September	952.558'54	626.988'91	325.569'63
Oktober	981.091'25	683.039'21	298.052'04
Skupaj	3.732.277'04	2.601.568'26	1.130.708'78

Hranilni oddelek:

Stanje vlog 31. oktobra 1917	K 1.034.647'45
Stanje vlog 30. junija 1917	940.772'64
Napredek v štirih mesecih	K 93.874'81

Gibanje članov:

Vpisanih članov do 31. oktobra 1917	14.301.
Vpisanih članov do 30. junija 1917	14.274.
Napredek v štirih mesecih	27.

Na boljšiki in posmrtninski podpori se je izplačalo od 1. do 31. oktobra 1917 K 7.296'80 Na dividendah za poslovna leta 1914—1915 in 1915—1916 tekom istega meseca „1.000'30“

Inkaso skladišča oblačil:

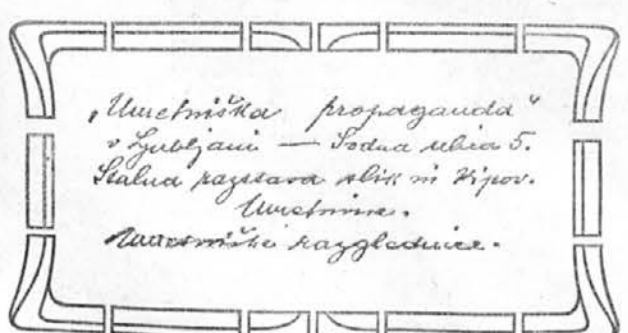
(Že obsežen v izkazu razpečanega blaga.)

Oddelek oblačil	K 55.254'72
Oddelek manufaktur	168.944'51
Oddelek obuval	61.416'49
Oddelek pokrival	16.721'70
Skupaj	K 300.337'—

V tem izkazu je naveden le inkaso 26 zadrughnih skladišč, ker se je ostalih 10 začasno zaprlo. Zapra so: eno skladišče v Pulju (drugo posljuje še), skladišče v Kiamportu in v Rovinju (zaprto vsled evakuacije) ter 7 skladišč v gorškem vojnem ozemlju. Od 7 mesnic je zaprtih 5.

V Trstu, 31. oktobra 1917.

Vodstvo.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Franciškanska ul. 6, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, zupanstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico. Vabi delegate na

redni občni zbor

ki bo 25. novembra 1917 popoldne v restavraciji južnega kolodvora v Ljubljani. Začetek točno ob 2. uri popoldne.

Dnevni red:

- Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
  - Poročilo načelstva.
  - Poročilo računov za leto 1916/17.
  - Poročilo nadzorstva.
  - Sklep o porabi čistega prebitka.
  - Volitev načelstva (dveh članov).
  - Volitev nadzorstva (petih članov).
  - Sklepanje o predlogih, ki so se vložili v zmljub pravil.
- V Ljubljani, 10. novembra 1917.
- Nadzorstvo. Načelstvo.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE SPISAL DR. A. DODEL CENA 70 VINARJEV DOBI SE V ZALOŽBI „NAPREJA“ V LJUBLJANI